II 22762 SE 01/p

UNIVERSUL JURIDIC ®

Dr. Corina Florența POPESCU
Dr. Maria-Irina GRIGORE-RĂDULESCU

Protecția juridică a drepturilor omului

Curs universitar

UJ

III 22762

Dr. Corina Florența POPESCU
Dr. Maria-Irina GRIGORE-RĂDULESCU

PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTURILOR OMULUI

Curs universitar

272191
UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA 5

C - 272191

Universul Juridic
București
-2014-

Cuprins

Introducere 5

CAPITOLUL I. APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA CONCEPTULUI DE DREPTURI ALE OMULUI 11
I.1. Introducere 11
I.2. Competențe conferite 11
I.3. Conținut 11
I.3.1. Scurt istoric privind apariția și evoluția conceptului de drepturi ale omului 11
I.3.2. Natura juridică a drepturilor omului 23
I.3.3. Categorii (generații) de drepturi ale omului 25
I.4. Rezumat 29
I.5. Test de evaluare a cunoștințelor 29
I.6. Bibliografie selectivă 34

CAPITOLUL II. NOȚIUNEA, TRĂSĂTURILE ȘI PRINCIPIILE PROTECȚIEI JURIDICE A DREPTURILOR OMULUI 36
II.1. Introducere 36
II.2. Competențe conferite 36
II.3. Conținut 36
II.3.1. Denumirea Protecției juridice a drepturilor omului 36
II.3.2. Definiția Protecției juridice a drepturilor omului 37
II.3.3. Trăsăturile Protecției juridice a drepturilor omului 38
II.3.4. Principiile Protecției juridice a drepturilor omului 41
II.4. Rezumat 42
II.5. Test de evaluare 43
II.6. Bibliografie selectivă 47

CAPITOLUL III. IZVOARELE PROTECȚIEI JURIDICE A DREPTURILOR OMULUI (SURSELE DE CONSACRARE ȘI PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI) 48
III.1. Introducere 48
III.2. Competențe conferite 48
III.3. Conținut 48
III.3.1. Definiția și clasificarea izvoarelor Protecției juridice a drepturilor omului (surselor de consacrare și protecție a drepturilor omului) 48
III.3.2. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel internațional (universal) 49
III.3.2.1. Carta O.N.U. 49
III.3.2.2. Dispozițiile actelor constitutive ale unor instituții specializate referitoare la drepturile omului 51
III.3.2.3. Carta internațională a drepturilor omului 54

III.3.2.4. Convenții relevante privitoare la protecția internațională a drepturilor omului ... 58
III.3.3. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel regional ... 59
III.3.3.1. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului la nivel european ... 59
III.3.3.1.1. Surse convenționale de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Consiliului Europei ... 60
III.3.3.1.2. Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa ... 67
III.3.3.1.3. Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Uniunii Europene ... 70
III.3.3.1.4. Izvoare (surse) africane de consacrare și protecție a drepturilor omului ... 72
III.3.3.1.5. Izvoare (surse) americane de consacrare și protecție a drepturilor omului (America de Nord și America de Sud) ... 74
III.3.3.1.6. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului în lumea musulmană ... 75
III.3.3.1.7. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului în Asia de Est și Sud-Est ... 77
III.3.4. Izvoare cutumiare, sursele jurisprudențiale și alte surse ... 77
III.3.4.1. Sursele cutumiare ... 77
III.3.4.2. Sursele jurisprudențiale ... 77
III.3.4.3. Alte surse ... 78
III.4. Rezumat ... 78
III.5. Test de evaluare ... 78
III.6. Bibliografie selectivă ... 86

CAPITOLUL IV. SISTEME INSTITUȚIONALE ȘI MECANISME DE MONITORIZARE A PROMOVĂRII ȘI PROTECȚIEI DREPTURILOR OMULUI ... 88
IV.1. Introducere ... 88
IV.2. Competențe conferite ... 88
IV.3. Conținut ... 88
IV.3.1. Sistemul instituțional universal de consacrare și protecție a drepturilor omului în cadrul Organizației Națiunilor Unite și în cadrul instituțiilor specializate din sistemul Organizației Națiunilor Unite ... 89
IV.3.2. Sistemele instituționale regionale de promovare și protecție a drepturilor omului ... 96
IV.3.2.1. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului ... 96
IV.3.2.1.1. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul Consiliului Europei ... 96
IV.3.2.1.2. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul OSCE ... 103

IV.3.2.1.3. Sisteme europene de promovare şi protecţie a drepturilor omului create în cadrul Uniunii Europene 104
IV.3.2.2. Sistemul interamerican de promovare şi protecţie a drepturilor omului 106
IV.3.2.3. Sistemul african de promovare şi protecţie a drepturilor omului 107
IV.3.3. Procedurile internaţionale şi regionale de protecţie a drepturilor omului (mecanismele internaţionale şi regionale de monitorizare a protecţiei drepturilor omului) 108
IV.3.3.1. Procedurile internaţionale nejudiciare de protecţie a drepturilor omului (mecanismele internaţionale şi regionale nejudiciare de monitorizare a protecţiei drepturilor omului) 108
IV.3.3.2. Procedurile regionale judiciare de protecţie a drepturilor omului (mecanismele regionale judiciare de monitorizare a protecţiei drepturilor omului) – în sistemul regional european; în sistemul regional interamerican; în sistemul regional african 111
IV.3.3.2.1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului 111
IV.3.3.2.2. Curtea Interamericană a Drepturilor Omului (CIADO) 116
IV.3.3.2.3. Curtea Africană a Drepturilor Omului şi Popoarelor 118
IV.4. Rezumat 119
IV.5. Test de evaluare 120
IV.6. Bibliografie selectivă 124

CAPITOLUL V. PROTECŢIA JURIDICĂ A DREPTURILOR ŞI LIBERTĂŢILOR FUNDAMENTALE ALE OMULUI ÎN ROMÂNIA 125
V.1. Introducere 125
V.2. Competenţe conferite 125
V.3. Conţinut 125
V.3.1. Scurt istoric al evoluţiei conceptului de drepturi ale omului în România 125
V.3.2. Cadrul juridic de consacrare şi protecţie a drepturilor omului în sistemul Constituţiei României din 1991, republicată 128
V.3.3. Restrângerea exercitării drepturilor şi libertăţilor fundamentale în Constituţia României 129
V.3.4. Mecanisme de asigurare şi garantare a drepturilor şi libertăţilor fundamentale la nivel naţional 133
V.3.4.1. Consideraţii introductive 133
V.3.4.2. Contenciosul constituţional 134
V.3.4.3. Contenciosul administrativ şi rolul său în asigurarea şi garantarea drepturilor subiective 136
V.3.4.4. Avocatul Poporului 137
V.4. Rezumat 139
V.5. Test de evaluare 139
V.6. Bibliografie selectivă 141

ANEXE 142
I. Carta Organizației Națiunilor Unite 142
II. Declarația universală a drepturilor omului 164
III. Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale 169
IV. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice 177
V. Primul protocol facultativ la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice 190
VI. Al doilea protocol facultativ la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, vizând abolirea pedepsei cu moartea 193

BIBLIOGRAFIE 197